

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:	
Egész évre	4 frt.
Félévre	2 „
Negyedévre	1 „

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.

»Él még nemzetem Istene!«

Legnagyobb ódaköltőnk ezen ihletett szavai törnek hálávalt keblünkől a jószágos Isten felé, ki szent ügyünket fényes diadalra vezérlé.

Nem igazható hát le hazánk fenntartó vallását s annak üdvözítő intézményeit sem a Csáky-féle jogtalan rendeletek özöne; sem a liberális demonstrációk eget verdeső ujjongása; sem a megrendelt bizalmi votumok sokasága; sem a képviselőház szavazatának számszerinti sulya; sem a liberális hírlapoknak a minden tisztességről teljesen megfelekezett hangon irt alávaló rágalmi és fenyegetődzései: a főrendiház, hazánk alkotmányos életének második faktora az egyházpolitikai programot 21 szótöbbséggel elvetette.

Tisztelettel és hódolattal hajlunk meg a nmélt. püspöki kar s hazánk konzervatív szellemű főurai előtt a szabadon lihegő szeretett hazánk nevében rebegünk nekik hálás köszönetet. Isten és ember előtt egyaránt érdem, nagy érdem illeti őket. Válságos körülmények közepette állottak ki a küzdő térre; harczolni az egyszeri győzelme által már örömrában uszó ellenséggel; megmérkőzni egy a pénz és érdek által előtérbe tölt hatalmas falankszszal . . . és „él még nemzetünk Istene!“ diadalkoszoruzottan térnek vissza a harc mezejéről. Az egyház és haza ellensége le van verve, le van győzve.

Am megsemmisítve nincsen.

Antaeusról tudjuk, hogy a föld fia s egy kemény óriás vala, ki a Lybián átvonuló utasokkal küzdelembe bocsájtkozva azokat rendre megölte és — Pindaros szerint — a megölt emberek koponyáiból Poseidonnak egy fényes házat emelt. Herakles Zeüs fia győzte le őt. Herakles észrevette Antaeus egyedüli erejét, mely a földdel való érintkezésben állott: s ép ezért izmos karjaival felemelte s a magasban fojtá meg.

Antaeus a mai liberális tábor, mely égről, Istenről semmit sem tudva egyesegyedül a földből él, a földdel törődik s a puszta földből nyeri összes erejét; ezen erővel már sok szép és nemes eszmét, intézményt ölt meg, tett tönkre. A megölt eszmékből, intézményekből valóságos új Golgothát, „mely az agykoponyák helyének hivatik“, emelt s ezen magát az isteni Üdvözítőt másodszer akarta megfeszíteni, eltemetni.

De „él még nemzetünk Istene!“

Feléledt álmából Herakles, a vallásos és hazafias sereg, mely Istennek nemzedéke s megmérkőzött a föld fiával, Antaeussal. Legyűrte, legyőzte. A földön heveraz ellen; de még él. Dühtől reszkette s a földtől új erőt nyerve fog ismét Heraklessel szembe szállani; de hasztalan. Bizzunk Istenben, hogy ezen új harc, ezen új küzdelem, mely életre-halálra fog szólni, az u. n. liberalismus teljes leverésével, halálával fog végződni.

Ekkor lesz Magyarország ismét szabad, boldog és nagy!

Zengjen hát ajkainkon a „Te Deum“ magasztos hála éneke; gyűjtsünk örömtüzeket; ünnepeljünk!

„Accedit enim redemptio nostra“. „Mert közel vagy a mi megváltásunk!“ Z. A.

„Exurgat Deus, et dissipentur inimici eius.“

Az anyaszentegyház hajóját megalkotó Krisztus, az apostolokban kormányosokat, a hivekben katonákat, a szentségekben fegyvereket, az erényekben vitorlákat, a keresztnben árbocot adott vala neki, csak a kedvező szél hiányzik még, mely azt rendeltetése felé hajtsa; ezt is megküldötte Jézus pünkösdi napján a Szentlélekben tüzes nyelvek alakjában. Miként ugyanis a tűz lángja hatalmasan csapkod szerteszét, s mindent meggyújt, mindent áthevít, minden salakot fölemeszt, minden nemes érzet megtisztít, olvaszt és ujja alakít: úgy kellene, hogy az Isten lelkének hatása által az egész emberi nem átalakuljon.

És valóban, miként a borba ejtett vizezepp teljesen feloszlan látszik s fölveszi a bor ízét és színét; miként továbbá az izzó vas teljesen hasonló lesz a tűzhez s előbbi alakját elveszti: úgy alakul át megfoghatlan módon s szentül meg lelkünk a Szentlélek malasztja által.

Mit látunk és mit tapasztalunk ma majduem husz század lefolyása után?

Azt, hogy a hajó az öt világrészt körülövező nyílt tengeren uszkál, magasra csapnak a hullámok az egyház hajója körül, zajosan süvöltnek a szelek, sötét felhők tornyosulnak az égen, s már villámok is cikáznak belőlök; úgy hiszem, a kormányosok is észre vevék ezt, s a vésznek ellenállni készülnek, Sion őrei fegyvert ragadnak visszavereni az ellenséget, ki minden oldalról támadást, eselszövő rohamot készít. Irt az idő, melyről Jeremiás próféta mondja: „Eljő a nap, melyen majd kiáltják az őrzők Efraim hegyén: keljetek föl és menjünk fel Sionba a mi Urunkhoz, Istenünkhez.“ (31. 6.) Igen, mindnyájunk szívében azon öntudat ébredt fel: „mi hajósok és örök, mindnyáján együtt és összesen, csak egy sereget képezünk, egy szétszakíthatlan erős láncot; miut egy férfiú álljunk: s akkor bátran szállhatunk szembe ellelenségünkkel.“

Az aranykor lantos költője is azt zengi:

„Justum, et tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava iubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida . . . .

Si fractus illabatur orbis
Impavidum ferient ruinae.“

Ki nem ismeri be, mily méltó joggal ismétli az egyház a próféta ama szavait: „hogy meghomályosodott az arany, elváltozott a legjobb szín! széthányattak a szentély kövei minden uteza szögleten.“ (Jer. sir. 4.1.) Nagy szt. Gergely azt mondja, s ez mindnyájunk szívébe var irva: „Mi szeretett testvéreim, mi vagyunk a szentély kövei.“ Az áldozárok, a lelkészek az egyház aranya. „A lelkészre van bizva a népnek legfőbb java: ő az angyalok egyike, kik Jákob létráján szüntelen föl- és alájárnak. Leszáll, hogy a népek óhajait és szükségéit átvegye, — fölszáll, hogy azokat az Isteu trónja elé lerakja, s irgalmasságát az emberiség számára kiesdje.“

Kétségtelen tény az, hogy a jelen időben az egyház és állam között nagy küzdelem van. Ez egyetlenlenség kutféje az, mert az állam elszakadt azon elvtől, lelép-tt azon térről, melytől az egyház nem szakadhat el, le nem léphet. Ez elv pedig a megváltáson alapuló rend.

A kiegyezkedés legyőzhetlen akadályja az, hogy az állam az egyházat nem tekinti isteni intézménynek, s azért törvényt akar neki szabni, jogot neki szabni, jogot neki adományozni, s őt a többiegyletekre szóló közjog alá helyezni. Innen van a követelés is, alkalmazkodjék az egyház az államhoz, vagyis anynyira legyen egyház, a mennyire ezt az állam megengedi s a mennyire őt az állam teszi azzá. Az egyház Istentől van, dogmával, fegyelemmel, hierarchiával ellátva, joggal felruházva, hogy létezzen minden országban e földön.

Mi nem helyeslünk mindent a multban, nem kárhoztatunk mindent a jelenben: Ne kárhoztasanak tehát mások se mindent a multban, ne helyeseljenek mindent a jelenben.

De midőn az állam akarja meghatározni az egyház érdekeit, iskoláit, vagyonát elvenni, szentségeit mellőzni; vajjon nem bíról tolja-e fel magát az egyház fölé s az isteni jogok szabályozójává és értelmezőjévé?

Az egyház ítélhet az államról, mert az állam a természeti törvény alatt van, a természeti törvénynek pedig hivatalos értelmezője az egyház. Melyek az egyház jogai, melyek az ő érdekei, azt csak az egyház ítélheti meg és nem az állam. Az államok alakjok és létalapjukkal együtt eltűntek és eltűnnek; a népek mozgalma és a századok vihara mint kártyavárt sepril el őket. Csak az egyház állt ingatlanul és a tomboló elemek daczára is fog mindig változatlanul előre haladni, mert isteni Üdvözítőnk mondá: „én veletek vagyok a világ végezetéig.“

Midőn sz. Pál a korinthusiakhoz irt levelében czekek mondja: „Mert úgy látszik nekem, hogy az Isten minket apostolokat legalábbvalóknak és mint halálra ítélt embereket kiállított; mivel a világnak néző játéka lettünk. Mi bolondok, erőtlenek vagyunk Krisztusért; mindez ideig éhezünk és szomjuhozunk, ruhátlanok vagyunk és arcul verettünk, s ide és tova bujdosunk, és tulajdon kezeinkkel dolgozván, munkálkodunk; szidalmaztatván jót kívánunk, üldözést szenvedvén, azt békeségesen türjük; káromoltatván, esengünk, egész mostanig olyanoknak tartatunk, mintha a világnak sepreje, mindeuk szemetje volnánk,“ — ki ne látná be, hogy most is ugyanazon sorsa van az isteni jegyesnek; önfiai tépik szárnyait, örökségéből ki akarják forgatni, és csak egy jól megnyirbált özvegyi részt akarnak neki juttatni.

Azonban daczára mindezeknek az egyház, mely a legközönségesebb emberekből alakult, s mégis a legrendkívülbb forradalmat idézte elő a világon, mely az erkölcsi világba egy egészen új és mindig növekedő haladást nyomott be; és mely végül az emberi dolgok minden mulandósága ellenére, mely okozza, hogy a diadalt mindig veszteség követi, a személyek viszontagságai ellenére, melyek 19 százados tartam után számára talán mindazon ostromoknál, melyek ellene bölcsőjétől fogva intéztettek rettentőbb ostromot tartott fen, egyedül áll fenn a világon, hierarchia és tanitmány tökéletes egységében, a legkiterjedtebb közlekedések egyetemességében, a lételnek azon örökéartóságában, mely ellen sem idő, sem hatalom nem tehet semmit soha. —

Bizton következtethetjük tehát, hogyha Istenre volt szükség, hogy a világ teremtesék, Istenre, hogy megváltassék, szintugy Istenre volt szükség abban is, hogy a világ megtérjeu és megszentülve legyen. Világító torony tehát az egyház, melynek alapja a hullámok által korbácsolatva, s tajtékok által gyakran beszennyeztetve, a sziklakkal egybeolvadni látszik, de a melynek tetején oly világosság ragyog, mely soha sem fog meggyengülni.

Az ó-világ minden népe egy szívvel, lélekkel várta mindig a mennyei követet, ki az emberek közt az igazság és igazságosság országát visszafogja állítani. Ez hirdeti Sokrates tanítványainak, ezt énekli Virgilis, ezért könyörög Plató, ezért fohászkodik Cleanthes, és minden nép, mely az ég alatt él. Megjött a várva-várt Messiás, Jézus Krisztus és elküldötte az igazság Lelkét, ki az anyaszentegyházat mindörökké kormányozza.

Bárhová vitessék is tehát az egyház hajója a

zajgó tengeren, mindig vele legyünk; bárhogy is fenyegezzék a zátonyok, a küzdelemre sorakozunk; bármint tátogassa öblös száját az állami örvény, mondjuk mindig az ősz Mathathiással: „Et si omnes obediunt, ut discedat unusquisque a servitute legis patrum suorum; ego et filii mei et fratres mei obediemus legi patrum nostrorum.“ (I. Mach. II. 19 20).

Körödy Endre,
ny. ig. tanár.

A német és templomos lovagok Haralyban.

(Egyháztörténelmi értekezés.)

(Folytatás.)

Hogy a német lovagok Haralyban laktak, arra nézve Kállay határozottan szól, midőn mondja: „a keresztes barátok (ordo Theutonicus) laktak orbai székben is Szöröscsén és Haralyban, a hegyek tövében házuk volt; tőlük maradt az örutorony is, mely Haralyban ma is látható. A szörösei és más székely familiák leveleiben sokszor említetnek a birtokhatárolások megnevezésében „veres barátok“, „keresztes barátok“ birtokai. Ezen állítás mellett bizonyít Benkő József is, midőn azt mondja, hogy a Bozza vidékéről és szomszédságából nem üzettek el mind a keresztesek, mutatja az, hogy nemcsak Bozza várának láthatók nyomai, melyet ők építettek, de orbaiszék Haraly falujában is meg van még az általuk épített örutorony.

Benkő nem tartja lehetségesnek azt, hogy a német lovagok oly kevés idő alatt, mint a mennyit a Barczaságon töltöttek, építhettek volna egy oly nagyobb épületet, mint minő a haralyi örutorony és a bodzai vár volt. Ebből azt következteti, hogy a Bozza vidékéről és szomszédságából a német lovagok nem üzettek el, megmaradtak egyes helyeken, mint pl. Haraly és Barátosban¹⁾.

E felfogást Orbán Balázs nem osztja. Ő szerinte Haralyban nem is igen voltak német lovagok, mert azoknak földje nem nyult ki az orbai székre, legalább Barátos és Haralyig nem. A mint mondja: Prázsmár, Tartlau patakán túl nem terjedt azok birtoka. Inkább azon nézetet táplálja, hogy a templariusok laktak Haralyban. Erre nézve elfogadhatónak tartja a hagyományt is, azonban állást nem foglal, mert szerinte nehéz lenne eldönteni, vajjon templariusok, vagy jános lovagok laktak-e ott, mivel mindkét red az országban nagyon el volt terjedve.²⁾ Orbán Balázs nem látszik áttekintőben nézni a haralyi lovagok életét; a néphagyomány alapján tett kijelentésnek látszik Haralyt illető munkája, futólagos néhány megjegyzése, mely mindazt, mit a rege meg-

1) Non ex omni Bozzae regione aut ejus vicinia, emandatos fuisse Crucigeros, inde confici posse mihi videtur, quod hodie non Arcis modo Bozzensis ab ipsis probabiliter structae rudera hodieque visuntur, sed praesertim turris, quam iudem, prope extremitatem pagi Haraly . . . posuerant integram structuram suam lapideam tuetur . . . Difficile igitur esset creditu, cunctis ejetis Teutonicis, tam brevi temporis intervallo (1211—1225) tantas aedes opera eorum exurrexisse. Non desunt rationes, quae svadeant, milites hos Siculis nostris, quorum terram accolebant, gratos fuisse, ideoque in quaedam territoria Siculica admissos . . . Caeterum, quam longo tempore ab adita possessione, hac regione decesserint, vix vel conjectura assequi valeo. (Benkő, Milkovia Tom. I. pag. 104).

2) Orbán Balázs „Székelyföld leírása“ III. k. Háromszék.

örizett feljegyezni kívánta. Hogy állást foglalhassunk e kérdésben kell, hogy azon idők és körülmények közé gondoljunk magunkat, melyekben a lovagrendek Haralyban laktak. Szemünk elé kell állítani azon zavaros állapotot, mely II. Endre király idejében az egész országban, de legkivált Erdélyben s a Barcaságon volt. A német lovagrend bizva III. Honorius pápa kibékítő szelid lelkében, ki a kunok megtérítéséért fáradozó derék lovagokat mindenütt pártfogolta, a határszélek védelme érdekében tett terjeszkedéssel mindig tovább mentek. Azon felfogás vezette, hogy a nemes cél érdekében tett lépéseiket a király a maga értéke szerint fogja megítélni s bár lázítanak a hatalmukra, tekintélyükre féltékeny urak, a pápa fel fogja emelni mindig igazságos szavát a király előtt, ki különben is a pápai udvar iránt különös figyelmet mutatott³⁾.

E körülmény a lovagokat mindig előbbre és előbbre vitte a foglalásban, mivel a kunok elleni küzdelem szerencsésebb kimenetele feltétlenül (mit a székely nép egyaránt óhajtott) azt kívánta, hogy a bodzai vár irányában, a hegység tövében a német lovagok erősséget állítsanak. Elfogadható azon felfogás, hogy nem volt Barátos és Haraly a lovagok államilag elismert birtoka, nem nyulhatott a határ addig, azonban a lovagok mégis átmentek oda, mit a székelység sem ellenezett egyelőre, gondolván, hogy a barbár kunok betörései ellen legalább védő kezekre számíthat. Csak a midőn a lovagok gyakori terjeszkedése, hatalma, tekintélye feltűnt és az ellenség ármánykodása által nagyítva, ezer valótlansággal körülösvé a király elé került, csinált a nép frontot; akkor kezdett minden kicsinyiségért panaszolni és kezdte lesni a boszúállás óráját.

Különbö magok a történészek sincsenek egyformán tisztában azzal, hogy vajjon a német lovagok hatalma meddig nyulhatott be a székelyek közé. Schlötzer különösen a határ többszöri változtatását tartja lehetségesnek. Ha nem is áll meg e feltevés egészen, de annyi nyilván látszik, hogy a megállapított törvényes határokat átlépték a lovagok s hadászati érdekből Barátos és Haralyban állást foglaltak, hol később (s talán nem sok időre) mint sajátjukon megtelepedtek. Mielőtt aztán a határ átlépése, e terjeszkedés per tárgyát képezhette volna, (mely minden esetre megőrizte volna a Barátos és Haraly neveket, mint a német lovagok lakóhelyét) eljött a lovagokra is az izgatás tette sérelem miatt, a megtorlás ideje és hol legyilkoltattak, hol kiűzettek. A német lovagrend haralyi tartózkodása elűzéséről megemlékezik — a már említett — „imecsfalvi Imecs család eredete és leszármaztatása“ című munka,⁴⁾ mely a haralyi német lovagokra vonatkozólag adatait egy XV. századból kelt kéziratból merítte.⁵⁾

Ezen érdekes családi irat szerint az Imecs család egyik tagja: Imecs István alkapitány azon szolgálataért, mivel a német lovagok kiűzésében a királynak, kormánynak segédkezet nyújtott, a rend vagyonából tetemes birtokot kapott szolgálata megjutalmazásául. (Folyt. köv.)

3) Bizonyítja az a körülmény is, mely szerint Endre a pápa iránti tekintetből a szentföldre keresztet fogott. Ebben akarta halálját leróni.

4) Az imecsfalvi Imecs család egyik tagjának birtokában van.

5) Imecsfalva Haraly községnek szomszéd faluja, mely félóra távolságra van róla.

Egy hatosért.*)

Azt tartom, hogy a tanítóképzőbe került ifjakat, kik tanítói pályát — fájdalom sokan — helyzet szülte kényszerből választanak, minden egyéb mellett még arra is kellene nevelni, hogy nemcsak tanítók, de egy személyben bírók is legyenek.

Két egyforma falevel sines: annál kevésbbé két egyforma ember. Valamikor régen olvastam: ha egy farkast láttál, minden farkast láttál, ha egy rókát láttál, minden rókát láttál; de ha egy embert láttál, csak egy embert láttál. Igaz! Hajlamai, szokásai és jellemében annyira eltűtő egymástól Istennek eme legjelesebb teremtménye, hogy egy eszme szolgálatában egy cél felé irányítani, nevelni föltűtő nehézség.

Épen ezért nincs bíró, kinaponként annyi ítéletet hozhatna, mennyit hoz egy tanító, kinek feladata az a nevelés, mely a társadalom minden rétegébe köteles beilleszteni az ő emberét.

Nem kérdezi a kor, nem az azt mozgató emberek, kiként és minő méltányos eszközök felhasználásával dolgozol, csupán csak azt követeli: nevelj! Ezért tartanak, ezért fizetnek neked, hogy mikor a szülőnek egyen-egyen visszaadod gyermekét, még pedig kinevelt gyermekét, kénytelen jól kijárt fizetésedet megpótolni azon jámbor óhajással: fizesse meg neked az Isten!

De ítélet — a nevelés érdekében hozott ítéletről — lévén szó, be kell ismernem, hogy a tanítónak, különösen a kezdő tanítónak corpusjurisában nincs annyi paragrafus, mennyi a paedagogiai esetek száma.

Ha a tanító e téren működése a felállított s vele közölt erkölcsi szabályok alkalmazásában áll, a példákban kapott vagy az életada tapasztalat nélkül igen gyakran keresztuton találja magát.

Nem is képzelhető, mi minden állja útját, mi mindenre kell megküzdenie a tanítónak, míg a napi rendkívüli eseteken a rend és ügy érdeme szerint hozott ítéletekkel együtt tul esik, s rendes napi munkáját folytathatja. — Szándékosan használtam a „tulesik“ kifejezést, mert igen gyakran igazán csak tul esik ezen nagy jelentőségű feladatán, anélkül, hogy annak paedagogiai értéke egy mákszemnyi volna.

S lehet-e ezt esodálni? Ha komolyan gondolkodunk, nem! Hisz világos, hogy a tanító apró emberekből álló társadalma minden jó és minden rossz tulajdonságával együtt képviseli a nagyot, melynek kebeléből az iskolába naponta bejárogat. Így nemcsak a nevelés szabályainak, hanem helyének, a helyhez kötött viszonyoknak megismerését is föltételezi a jó nevelés! Bizonyos, hogy van az emberben veleszületett becsületesség és jóság, mely tulajdonságokkal bíró embereket nevelni könnyű; de a mily bizonyos ez, ép oly bizonyos az is, hogy a gyermek örökl. szülői betegeslopásra, falánkságra, részegességre stb. való hajlamait, mely hajlandóságok a neveléssel többnyire szembeálló antagonistikus erők.

* Felolvasatott a „Marosi róm. kath. tanítóegyletnek Jobbágytelkén 1894. május 9-én tartott vándorgyűlésén.

De sem a jó, sem a rossz tulajdonságok nincsenek külön választva és egy-egy ember birtokában, hanem vegyesen uralják azt a jövő embert, kiből Isten segítségével faragni kell valakit. Es ez még fokozottabban sarkalja a tanítót az erkölcsi ápolására, lévén ez a rossz közé vegyített jószág olyan kényes kincse az iskolának, mit védelmezni, s bárminő nagy ellenséggel szemben diadalra juttatni kötelességünk.

A gyöngye kis fát az időjárás különféle viszontagságai ellen támasz, takaró, öntözés, árnyékolás stb. alkalmazásával megtartani, később nemesíteni, átültetni, idomítani, nyezni, hogy majdan kész fa korában szép legyen s becses gyümölcsöket teremjen — képletesen a nevelő teendőit jelenti. A kertésznek szabad keze van; ő a szépet keresi, s mindent ami ezzel ellenkezik, kérlelhetetlen szigorral, de okszerű eszközökkel eltávolít. Úgy a tanító is, mert „az erkölcsi nevelésben az egyén boldogsága, a társadalom jóléte, s a nemzet becsülete egyformán befoglaltatnak.“ (Felméri.)

Világos tehát, hogy csupán ezen szempontból is számolni kell ezerféle gyermek ezerféle körülményeivel, apjával, anyjával, szokásaival és hajlamaival.

Hogy ne állhatna tanácstalanul itt különösen a kezdő tanító, mikor a sokféle betegség orvoslására nincs receptje.

Ő az első és legfelsőbb fórum; erkölcsi érzete s az ezzel járó kötelességérzet az igazság keresésére sarkalják. Hol az igazság?

Ily gondolatok között vizsgáltam egykor iskolámnak a jövő élethez való viszonyát, s aggódtam néhány az iskolában igazán félig rossz, félig jónak nevezhető gyermekért.

Meglehető levertség ülhetett arczomon, mert nem találtam egyetlen levertség arczot sem iskolámban, mikor abba reggel $\frac{1}{2}$ 8 kor beléptem.

Hibetöleg sejtették a muzsafiak, hogy bánatom van, azért kergethették el ők is a mosolyt, a gyermekrez igazi díszét arczokról.

A tanítás ideje közelget; néhány csoportban gyermekek jönnek, míg kiegészítődik a létszám.

Egyszer, amint a tanszerek előszedése és rendezésével én is készülök a jövő órára, hang, még pedig vádló hang üti meg fületem.

Fejes János jelenti, hogy: Nyakas Adám cukrot evett; Látó Péter, hogy: Csintalan Bertalan, egy öreg embert esufolt; Kemény Antal, hogy: Szegény Péter az utcán kutyák után dobált. Szétteltekintvén, a tanteremben, magam is találtam oly helytelenségeket, melyek a következő pillanatban rögtönítelő bíróság elé vihetők.

S mindez — hogy többet ne is említsek — pillanat műve. De vajjon elég-e arra, hogy a tanító ezen rövid idő alatt megbányja-vesse az ethika tanételeit, melyek esetleg fel is menthetnek valakit a vádlottak közül.

Nyakas Adám — közbe legyen mondva — meglehetősen rossz hírű, de már meghalt ember gyermeke; így az ő nyalánksága mivel szegény is, valami más bünességgel állhat kapcsolatban. Ez utójára marad. Csintalan Bertalan büszke apja rossz hajlandóságából örökölt, mert az is lenézi, esufolja, sőt bántalmazza magánál elesettebb embertársait. Ő tehát ezért erkölcsi leczkét kap. Szegény Péter dobálási hajlamának öröklött voltát megállapítanom nem sikerült, idegen községből ide csak most származott ember gyermeke lévén, Pétert tehát komolyan a dobálózás sokszor szerencsétlen

kimenetelére figyelmeztettem. S mikor a végén ünnepeles ígéretüket vettem arra, hogy elkövetett bűneiket megbánták, azok elkövetésétől ezután tartózkodni fognak, meglelégedéssel tiltattam le őket.

Következett Nyakas Adám, aki cukrot evett. Ha más enged meg magának ily fölösleges nyalánkságot, nem is törődöm vele, de mert az impostor Nyakas Adám volt, az eset gondolkodóba ejtett.

Hisz Adám nagyon szegény fiu volt, szegény fonás-mosásból élő özvegy asszonynak fia, kinek kenyérré s nem más haszonlatlanságokra kelle költeni pénzét. Az iskolába vicedisznapásztori állásából esalogattam; a könyvekkel én, ruhával pedig a szegénység iránt részvétellel bíró emberbarátok látták el. Szánandó egy öltözet is volt az. Fejét egy kiszakadt katonai sípka ékesíté. Kabátja czondra, itt ott eszakadt esontgombok helyett fináncz-köpenyeg kimustrált gombjaival czifrázva.

Ezen fináncz gombok a ruha összetartásán kívül Adámnak még holmi mutatványoknál is szolgáltak. Így például madzagra kötve erős sivitással vágták körbe a levegőt, mely produktió közben, ha véletlenül valaki a gomb utjába esett, még Adámnak állt feljebb, hogy gyönyörűségét a bámész publikumnak, ily váratlan fordulat félbe szakítá.

Nadrágja kéz, ballában esizma, jobbon a szatócs-zsidó Kóbi fiának egy volt papucsa.

Minden játéknak hőse volt ő. Erős a küzdésben, gyors a futásban, mászásban, ügyes a labdázásban. És végül első a tanulásban. Ezért nem egy irigye támadt.

Fent említett tényét is ez ugratta ki a bokorból. De mert kitudódott, Adámhoz fordulva kérdém: honnan vetted a cukrot Nyakas Adám? Nevéhez méltó macacssággal, de a bűnösségét fényesen bizonyító elpirult haragos arczal süttötte le fejét. Ismételtam a kérdést! Adám ekkor sem felelt, de helyette Kár Pál elmondta, hogy a Nyakigláb zsidónál vette, még pedig egy hatosért. Ime a cukor evés és az örököltnék látszó betegség között világosodik.

Most már nem a cukor evés, hanem annak ára ütött szegyet fejembe. És effelől emelkedettebb hangon kérdeztem Adámot, ki még mindig előbbi állásában, de bizonyos félelem elárló reszketős hangon felelé: nem igaz tanító ur, Pali csak azért mondja, mert neki nem adtam. — Így hát a cukor evés mégis igaz Adám, mert magad mondád, hogy Pali azért mondta meg nekem, mert neki nem adtál.

Az nem igaz, hogy egy hatosra vettem! — Igaz, igaz felelik többen! — Mi igaz gyerekek? — Az, hogy Nyakas Adám egy hatosra cukrot vett.

A további vallató kérdések során kitént és ezt Adám is bevallotta, hogy igaz a cukor vásár, de a hatost az utcán találta. — Okos István megczáfolja Adám állítását nyomban, mert ő Adámmal együtt jött és nem látta, hogy Adám valahol pénzt talált volna.

Egyenesen Adámhoz fordulva kérdém tehát: honnan vetted a hatost Nyakas Adám?! Látszott arczán nyoma a szegénynek, de egyuttal az is, hogy a felelet felől gondolkodik.

Adám! szólék hozzá bangnyomattal — honnan vetted a hatost?! Tudod te, hogy én még a bűnös embernek is megbocsátok, ha tettét igazán bevallja! Határozott felelet: Rendes János szomszédunk adta, hogy ma reggel segítettem

neki vizet hozni. — Nem voltam megelégedve. Azt tudtam, hogy Rendes János jó gazda, de azt is, hogy említett segítségért egy hatost nem adott. Tehát ez már a negyedik hazugság! Meg is erősített ezen hitemben Igaz Péter elmondván, hogy Rendes gazda már tegnapelőtt elment messze utra és még nem tért haza.

(Vég. köv.)

Kisebb közlemények.

— A „Csiki róm. kath. tanítóegyesület“ csiki járáskörének tavaszi gyűlése. (Folyt. és vége.)

„A gazdagnak van terített asztala és romlott gyomra, a szegénynek egy darab kenyere, de jó étvágya.

Az élet így egyenlíti ki a különbségeket.

Az embernevelés mellett a tanító a természetet is szokta segíteni, széppé tenni a fanemesítés által. Munkakörébe bevonta mint hasznos foglalkozást a méhtenyésztést is. Ez ösztönöszerű hatás alatt kezdeményeztetett a méhészeti egyesület megalakítása.

A cél szép és üdvös, s ez ügyben a társulás kihat erővel bir és szakszerű kezeles mellett lendületet ad az okszerű méhtenyésztésre.

A mit egyesek ereje meg nem bir, az társulatilag könnyebben megoldható. A tapasztalás a törekvő embernek hatalmas fegyvere. Okszerű cselekvésünket érleli, míg a gyümölcstelen munka annyi, mint tinta nélkül írni.

Só kell mindenhez.

Legyünk produktívek, mint a méhek. Tanuljunk a méhektől szorgalmat és kitartást; mert mozogni, de előre nem haladni tespedés.

Az egyesület élete a mi becsületes munkálkodásunkkal össze van forrva. A becsületesség pedig a legjobb politika, mely a munka kitartásban érvényesül.

Szövetkezzünk, de óvakodjunk a szétvonásoktól, mely esetben a cél ejtelnék el, mely erkölcsi vereség tehetetlenségünket szolgáltatná ki, miben nem örömet osztakozhatunk.

Nem lévén más teendők, mint a méhészeti egyesület létérdekeit fokozatosan fejleszteni és népszerűsítés által terjeszteni, kedves és hasznos cél áll előttünk.

De tudnunk kell, hogy az Isten nem cselekszik az emberek helyett. A röstnek és gyávának nem kölcsönöz erőt.

Az erő ingyenesen jár, de csak a szorgalom útján. A gondviselés von ugyan az ember körül egy változatlan kört, melyből kilépnie nem lehet, hanem ennek roppant határai közt az ember hatalmas és szabad.

Tudnunk kell azt is, hogy sem az Isten sem az emberek nem ajándékoznak semmit.

Az élet vásárterén vennünk kell mindent. Szerencsénk ára a munka.

Tanuljunk a méhektől. Cselekedni kell a jót és hasznost: ez Isten akarata és az ember ereje.

Isten dologra ítélte, hogy a rosztól megóvjon és életmódunk legyen; mert nem szabad, hogy a társadalomnak terbére legyünk.

Bizzunk önmagunkban és tökéletesített erőnkben: s az Isten megsegít.

Világítsa utunkat a tudás és a hit, mert a vallástalan-ság tévedése az észnek és szerencsétlensége a szívnek.

Legyen zászlónkra írva: Kitartás a tökéletesített erőben! Ezután elnök a gyűlést megnyitottak nyilvánította.

A gyűlés elnök előterjesztését és megnyitó beszédét feszült figyelemmel hallgatván, nagy lelkesedése és örömeinek szünni nem akaró éljenzésekben adott kifejezést s egyuttal azt határozta, hogy ez utóbbi egész terjedelmében a jegyzőkönyvbe iktattassék s a „Csiki Lapok“-ban közöltessék.

A felsőbb helyen jóváhagyott alapszabályok felolvasása után Benedek Gábor helybeli kántortartató, fiók-méhészegyletünk jegyzője, a gyakorlat terén is már széles körben ismert méhész, csinos kis méhészeti pavillonjában, 52 gazdag családdal bíró kaptárait, műlép készítő prését, mézpergetőjét és az okszerű méhészetbe legnélkülözhetlenebb eszközöket megmutogatta, s a kérdezősködésekre mindenkinek mindenben alapos és helyes utbaigazgató felvilágosítással szolgált.

Azután mivel csaknem mindnyájan kezdő méhészek vagyunk, mintegy bátorítás, ösztönzés és buzdításkép elbeszélte méhészkedésének kezdetét, folytatását, szóval annak történetét.

Az érdeklődéssel hallgatott előadás örömmel és éljenzessel fogadtatott.

Az indítványok során határozatba ment, hogy miután méhészegyletünk az „Erdélyrészi okszerű méhész egyesület“-nek, mint anya-egyletnek fiókját képezi, s nemkülömben a „Csikmegyei gazdasági egyesület“-keretében leendő felvételét obajtja, mint ez az alapszabályokban is jelezve van — elnökség által mindkét egyesület átiratban értesítettik.

A következő rendes gyűlés tanítóegyesületi gyűlésünkkel egyidejűleg fog tartatni.

Az érdeklődők kedvéért megkivánjuk jegyezni, hogy a tanító egyesületnek minden rendes tagja, a méhészegyletnek szintén rendes tagjának tekintetük, s mint ilyen, évenkénti tagdíj fejében 50 krt. fizetni köteles.

Ez idő szerint van tehát 32 rendes tag.

Alapító tagokul 10—10 frittal ajánlkozta:

Márton Ferenc nyug. kir. járásbíró, mint az egyesület elnöke, Éltes Elek kir. tanfelügyelő, Koncz István cs.-tuszónádi Bardócz István cs. kozmási plebánosok és Ince Ignác.

Pártoló tagokul beléptek: Ferenczy Béla körjegyző, Udvari József közs. bíró. A pártoló tagok évi tagdíja 30 krt. Fogadják úgy a nagyérdemű alapító, mint a pártoló tagok zsenge méhész egyesületünk forró háláját és köszönetét.

Megjegyezni óhajtom még, hogy ezek után a házi gazda vendégszerető, dusau terített asztala mellett folyt kedélyes ebéd alatt gyönyörű pohárköszöntők hangzottak föl.

Igy Márton Ferenc, Éltes Elek tanfelügyelőre, mint a nyáj pásztorára; Éltes Elek, Márton Ferenc, mint a méhészegylet elnökére; Koncz István az egyesületi elnök- és jegyzőre; Bardócz István a dalkör veterán karnagyára; Szabó Márton a tanítótestületre; Tódor István a szövetkezetek eszméjéért emelték poharaikat.

Isten velünk!

Tamás Imre,
t. egyl. jegyző.

Peselnek, 1894 ápril. 24.

— **Tanügy.** A „Háromszékmegyei“ kézdi-orbai róm. kath. tanítóegylet f. hó 18-án d. e. 10 óraker kezdődőleg tartotta tavaszi rendes vándor közgyűlését *Oroszfaluban* a közs. iskola helyiségében. A rendes tagok közül jelen voltak 34-en. A pártoló tagok közül ott volt. Főtiszt. Bors László imecsfalvi plébános és nt. Puskás Gergely szentléleki s. lelkész urak és Lázár Gábor. — Mint jeles tanügy barátok megjelentek s gyűlés folyamat odaadó kitarás és feszült figyelemmel hallgatták: Vajna Károly kézdi-vásárhelyi közs. tanító, kinek jelenléte, magatartása egész diszt és fényt kölcsönzött a gyűlésnek, ugy Makkai Daniel kézdivásárhelyi ev. ref. énekesvezér és Kovács Kálmán joghallgató.

A szép számban összesereglett tanítói testület a pontos időre megjelenvén, bevonultunk a helybeli közs. iskola tantermébe, hol gyűlésünk d. e. 10 óraker megkezdődött.

Szentmise hallgatás szokta gyűléseinket megelőzni, de az itt elmaradt, mintán sem templom, sem lelkész nincs e kis községben.

Tárgyak.

I. Elnöklő alelnök Bardocz Mihály elkezdte a „Jöjj el Szentlélek Isten“ segítségül hívó éneket, melynek magasztos elzengése után elnöki székét elfoglalva egy eszmében és tapasztalatokban gazdag elnöki megnyitót tartott: „*Kalászk a tanítók mezejéről*“ című tételről — ügyesen, talpraesetten fejtegetve azt; melyet gyűlés viharos éljenzéssel fogadván, azt szóról-szóra jegyzőkönyvbe iktatni határozta. II. Tárgy-sorozat rendjén gyakorlati tanítást tartott Hamar Bálint helybeli közs. isk. tanító kartársunk az azon napról előirt órarendje szerint a vegyes V-ik osztály tanulóival. Tárgya Természettan. Tananyaga volt. „*A levegő és annak tulajdonságairól.*“ A maga által előállított egyszerű szemléleti eszközökkel bizonyított gyak. tanítás némi észrevételek után jelesen sikerültnek nyilvánítatott.

III. Jegyző által felolvastattak a múlt őszi gyűlésről felvett, és a bizottsági gyűlésről tartott jegyzőkönyvek; melyek a gyűlés által hitelesítettek.

IV. Szavalt: Kovács Ferencz peselneki közs. tanító; „*Germutus a velencei zsidó*“ cz. költeményt Szász Károlytól; melyért gyűlés, jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott. — V. Ertekezett Hamar Bálint helybeli községi tanító ily című tételről: „*Hogyan kell a tanítónak eljárni, hogy a gyermekekkel az iskolát megkedveltesse.*“ A fáradsággal összeállított tanulságos szép munkáért a gyűlés elismerő meleg köszönetet szavazott, s kéri illető értekezőt, hogy azt valamely szakközönyben közzé tenni sziveskedjék, melyet ő kézséggel megígért.*)

VI. Elnök által előterjesztett a „*Magyarországi tanítók orsz. bizottságának*“ az elnökséghez megküldött *Kossuth* alap gyűjtésére vonatkozó felhívása gyűjtőívével együtt; mely gyűlés előtt felolvastatott; ezen ügyet gyűlés magáévá tevén ezen alaphoz az egylet pénztárából 5 frt. o. é. irva öt forinttal járni, — s annak megküldésére az elnökséget megbizza.

VII. Elnök felhívja gyűlés figyelmét a: *Magyarorsz. tanítók országos bizottsága* által az 1868 évi népoktatási törvény revíziója tárgyában megküldött átiratára, melyre nézve megbizza az elnökséget, hogy a bizottsággal közölve tegye tanulmányozás tárgyává és a közelebbi gyűlés alkalmával véleményes jelentését terjessze elő.

VIII. A jövő őszi közgyűlés helyétül *Szent-Katolna* községe jelöltvén ki, egyuttal indítvány tétetett Ftd. Bors László pleb. ur által, hogy ezen gyűlés *Kossuth Lajos* hazánk nagy fia emlékére *Kossuth ünnepélylyel* köttessék össze; ezen hazafias indítvány a közgyűlés által lelkesedéssel fogantatott, és indítványozó felkérte ezen ünnepély alkalmán tartandó emlékszed megtételére, melyet szives kézséggel el is fogadott. — Ez alkalmra az ünnepély magasztossága emelése céljából az elnökség megbizatik, hogy köréből az önkényt jelentkező tagok közreműködésével, alkalmi ének darabok begyakorlását eszközölje.

IX. A tárgyilagosan lefolyt békés és egyetértő tanácskozás után a rendes elnök és pénztáros választását tüzi ki az elnök. A választás titkos szavazat útján megejtetvén, rendes elnöknek megválasztatott:

Szabó Sándor k. tanító és pénztárosnak Bara Ferencz szárazpataki k. tanító.

X. A megválasztott elnök elfoglalván az elnöki székét, lendületes szavakban mond köszönetet a megtisztelő bizalomért, melyután a gyűlést d. u. 2 óraker bezárta.

Gyűlés után közös ebéd volt helybeli k. tan. Hamar Bálint tagtársnál, hol a legszebb egyetértés és kedélyes hangulat, uralkodott mindvégig, a szebbnél szebb pohárköszöntők sem hiányoztak, melyek közül különösen kiemelendő Vajna Károly k.-vásárhelyi k. tanító lelkesítő felköszöntője, melyben kinyilvánítja azt, hogy mátol számítva mint rendes — tag az egylet kötelékébe lép, melyet a kör lelkes éljenzéssel fogadott.

Kelt mint fenn.

Kovács Ferencz,
tan. egyt. főjegyző.

— **Vicze.** A b. szűz Máriának egy újabb segedelme miatt, nyilvánosságra hozok egy régebbit. A viczei hivek 1873–1874-ben tértek meg, jelenleg 500 kath. hívó, megtérésöktől szerettek búcsúra járni. Látván azt, hogy a megyénkben levő mikolai búcsún Szamosujvár mellett minden évben tömegesen jelennek meg a hivek, községünknek Isten egy nagy jötevőt rendelt Szamosujvart, Kérei Lucza kisasszonyt, ki keresztlobogónkat a szamosujvári jó katolikusok adakozásából egészen újjá átalakította. Hogy ezen drága lobogók messze utra ne vitessenek — én és nöm elhatároztuk, hogy csupán csak búcsúra vivő keresztlobogó beszerzésére gyűjtést inditunk. Felbuzdulva a hivek a meglátott két gyönyörű újjáalakított keresztlobogókon, nőmnek házról-házra járása után az adakozásban oly buzgalmat fejtettek ki, minőt ily szegény földmives néptől nem vártam; mert nemcsak búcsú lobogóra telt, hanem emellett még egy gyászlobogóra is. Kérésemre ezeket is nagy jötevőnk Kérei Lucza kisasszony még karácsony ünnepeire nagy örömmel, nagy szíveséggel elkészítette. Isten fizesse meg első sorban nagy jötevőnk Kérei Lucza kisasszonynak fáradozásait s nyujtsa ezekért drága életét hosszúra, ki szegény és szép templomunkat ilyen diszessé tenni kegyes volt azáltal, hogy azokat saját kezével a mi hozzájárulásunkon felül még értékesebben az egész hitközség nagy örömeire és teljes megalégedésére ki-

*) Lapunk jövő számában hozzuk.

állította; köszönet azon szamosujvári buzgó katolikusoknak is, kik adományaikkal a már felszentelteknek ujjaalakítását előmozdították, úgy köszönet a jó viczei hivellet együtt Demeter János tanulóknak is, ki a két utóbbihoz a gyűjtésben közreműködött.

Begyűlt 28 frt azaz huszonnyolcz forint.
(„Szűz Mária virágos kertje.“)

Márton János.

Napi események köréből

— **Az egyházpolitikai** hosszas vita a liberális mus vereségével végződött. Csütörtök délután két sürgönyt is kaptunk (köszönet *Szemecz Emil* urnak, a „MagyarAllam“ fel. szerkesztőjének és *Gyürki Ödön* urnak a „M. A.“ első rangu munkatársának), melyek így hangzottak: *Huszonegy szözlöbbséggel győztünk.* Győzött minden vallásos és hazafias érzelletű ember; győzött a haza; győzött az egyház. A győzelem általános; legyen az öröm is általános. Boldog pünkösdi ünnep lést kívánunk.

— **A székelyudvarhelyi** róm. kath. internatus javára *Szabó Gergely* zeteleki birtokos 25 frt, *Péter József* szász-fenesi plebános 100 frtot, *Persán János* kereskedő 25 frtot és *Fereuzi Endre* kir. mérnök 20 frtot adományoztak alapítványképen. Fogadják a nyílvanosság terén is úgy az előjáróság, mint az ifjuság legbálsabb köszönetét. — Székely-Udvarhelyt 1894. május 8. So ó G á s p á r, igazgató.

— **Jeanne d' Arc ügye a franczi kamarában.** A francia képviselőház minapi ülésében elhatározta, hogy Jeanne d' Arc tiszteletére örök időre nemzeti ünnepnapot jelöl ki. A képviselőház ezt a határozatát Fabre József mérsékelt radikális képviselő indítványára hozta, ki azt következöleg indokolta: „Nem szabad megengednünk, hogy Jeanne d' Arc tiszteletét valamely párt ragadja magához. Jeanne d' Arc minden párté s az ő tiszteletét a baza szolgálatába kell helyoznunk.“ A radikálisok azt óhajták tehat, hogy az orleani szűz tisztelete világias jellegű legyen, de feledik, hogy ha ezt végrehajthatnák, akkor a szűz tisztelete elvesztené legdrágább zománzáát, melyet csak az egyház adhat meg neki az ő hasonlíthatlanul magasztos kultuszával.

— **A budapesti királyi magyar tudományegyetem** ujjaalakításának CXIV-ik évfordulója alkalmából 1894. évi május hó 12-én d. e. 11 órakor a Lipót-utcai városbáz disztermében ünnepélyes közgyűlést tart, melyet az egyetemi templomban 10 órakor ünnepélyes istenitisztelet előz meg. Tárgyak: I. Ünnepi beszéd, mondja dr. Schnierer Aladár, rektor. II. A pályamunkák rövid bírálatának s a pályanyertesek neveinek kihirdetése. Dr. Láng Lajos, jog- és államtudománykari dékán által. III. A pályadíjaknak kiosztása dr. Schnierer Aladár, rektor által.

— **Az erdélyi r. k. irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Paál Anasztáz, elf. 1894-re 4 frt. Szent István társulat elf. 1894-re 4 frt. Boromisza István, rtg. 1893-ra 2 frt. 1894-re 2 frt. Dr. Csiky Victor, ptg. 1893 ra

5 frt. 1894-re 1 frt. 25 kr. Minorita társbáz Kolozsvárt, ptg. 1893 ra 5 frt. Murányi Kálmán, ptg. 1893-ra 5 frt. Dr. Csösz Imre, elf. 1893 ra 4 frt. Jung Cseke Lajos ptg. 1893-ra 5 frt. Dorgó Albert, ptg. 1893-ra 5 frt. 1894-re 5 frt. Agotha Balázs, rtg. 1893-ra 2 frt. Balogh Lajos, rtg. 1894-re 2 frt. Jakab Lajos, elf. 1893-ra 4 frt. Domokos János, elf. 1893-ra 4 frt. 1894 re 1 frt. Baráczy Albert, ptg. 1893-ra 5 frt, Hellmuth Ignác, ptg. 1893 ra 5 frt. Ninger Ignác, ptg. 1893-ra 5 frt. Péterffy József, elf. 1893 ra 4 frt. Jancsó Ernő, rtg. 1883-ra 2 frt. 1894 re 2 frt, Szent Ferenczrendi zárda Vajda Hunyadon, elf. 1894-re 4 frt. Lakatos Dénes, elf. 1892-re 4 frt. 1893-ra 3 frt. Markaly Antal, elf. 1894-re 4 frt. Kovács Mihály, elf. 1894-re 2 frt. (Folyt köv.)

— **Pályázat.** A gyergyó-csomafalvi r. kath. kántortanítói állomás üresedésbe jöven, arra a következő föltételek mellett pályázat hirdettetik: jövedelmei: 1.) Rozs kepe 36 kalongya. 2.) Zab kepe 110 kalongya 3.) Oszpora 55 frt 55 kr. (111 korona 10 fillér) 4.) Fa (bűk); 85 tern. 5.) Favágó napszamos 50. 6.) Stóla átlag 100 frt. (200 korona) 7.) Szt. mise és Mária társulati alapítványból 22 frt (44 korona) 8.) 6 hold 445□-öl szántó 9.) 24 hold 317□-öl kaszáló 10.) Erdöltetési és legeltetési jog a község határán. 11.) Lakás a mely áll: 2 szoba 1 konyha és kamrából. Továbbá van egy nyári konyha, pincze, 2 istálló, szín, sertésöl, csűr és veteményes kert. Kötelességei: a kántori teendők mellett a IV. V. és VI-ik mindennapi vegyes elemi osztály vezetése, és az ismétlőknek a még lévő 2 tanítóval közösen való tanítása. A esakis kántortanítói oklevél és kellő okmányokkal ellátott folyamodvány, 1894. Julius 1 seje d. u. 2 óráig bezárólag alatt irt iskolaszéki elnökhöz beadandó, a mikor a személyes megjelenés után az összpróba is meg fog tartatni. Gyergyó-Csomafalva, 1894. május 3. u. p. Gyó-Alfalú Balló János lelkész, iskolaszék elnök.

— **Pályázati hirdetés.** A gyergyó-szárhegyi róm. kath. felszegi iskola I, II. vegyes osztályánál üresedésbe jött rendes tanítói állásra pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi járandóságai: 400 frt rendes tanítói fizetés, 300 frt a község és 100 frt az iskolapénztárából három havi előleges részletekben fizetve; esinos lakás az iskolaépületben 3 szoba, konyha, kamra és pinczével, továbbá 200 □-öl területű konyhakert a regi kántoralis lakásnál. A rendes tanításon kívül köteles lesz a stólaért a kántornak segédkezni. — A keresztlevéllel, képesítési oklevéllel, és esetleg szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok f. évi junius 6-ik napjáig alóliirt iskolaszéki elnökhöz küldendők be. Kelt Gyergyó-Szárhegyen, 1894. május 3-án. Both Ferencz, iskolasz. elnök. Brassai József, iskolasz. jegyző.

— **Pályázat.** A selyei róm. kath. kántortanítói állomás elhalálozás folytán megüresedvén, arra a következő pályázat hirdettetik. Évi jövedelem: a) 208 frt 40 kr az egyházmegeyi kisegítő alapokból; b) 20—25 frt tandij; c) 12 frt oszpora; d) 21½ kalangya buza s ugyanannyi zab; e) 23 tern bükkfa; f) 2 hold 994□-öl szántó, 500□-öl gyümölcsös és veteményes kert. g) harangozásért (ha elvállalja) 40 frt és egy pár marha után legeltetési jog. Lakás: két szoba, kamra, konyha, és gazdasági épület. Kötelesség: a kántortanítói teendők lelkiismeretes és pontos teljesítése. Mely állomás elnyerhetésére kellően felszerelt kérvények alulírt-hoz junius 1-ig heterjesztendők. Püspöki kinevezés után az állomás elfoglalandó azonnal. Személyes jelentkezők előnyben részesülnek. Selye, (u. p. Magyaros M. Torda m.) 1894. máj. 6-án. Balázs Ignác, róm. kath. lelkész, iskolasz. elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: BALINTH GYORGY, Dr. CSERNI BELA, FEJÉR GERŐ, VASS ALBERT.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt